

Bruxelles, 26. lipnja 2019.
(OR. en)

10592/19

ENER 392
CLIMA 196

ISHOD POSTUPAKA

Od:	Glavno tajništvo Vijeća
Za:	Delegacije
Br. preth. dok.:	10264/19
Predmet:	Zaključci o budućnosti energetske sustava u energetskej uniji kojima bi se osigurala energetska tranzicija i ostvarivanje energetske i klimatske ciljeve do 2030. i nakon toga – zaključci Vijeća (25. lipnja 2019.)

Za delegacije se u Prilogu nalaze Zaključci Vijeća o budućnosti energetske sustava u energetskej uniji kojima bi se osigurala energetska tranzicija i ostvarivanje energetske i klimatske ciljeve do 2030. i nakon toga, koje je Vijeće za promet, telekomunikacije i energetiku usvojilo na sastanku održanome 25. lipnja 2019.

ZAKLJUČCI VIJEĆA

o budućnosti energetske sustava u energetskej uniji kojima bi se osigurala energetska tranzicija i ostvarivanje energetske i klimatske ciljeve do 2030. i nakon toga

Vijeće Europske unije:

1. PODSJEĆAJUĆI NA:

- zaključke koje je Europsko vijeće usvojilo 13. i 14. prosinca 2018., posebno u pogledu poziva na nastavak rada na elementima navedenima u komunikaciji Komisije naslovljenoj „Čist planet za sve”,
- zaključke koje je Europsko vijeće usvojilo 21. i 22. ožujka 2019. u kojima se ističe važnost podnošenja ambiciozne dugoročne strategije EU-a do 2020.,
- zaključke koje je Europsko vijeće usvojilo 20. lipnja 2019. o komunikaciji Europske komisije o europskoj strateškoj dugoročnoj viziji za napredno, moderno, konkurentno i klimatski neutralno gospodarstvo,
- zakonodavni paket „Čista energija za sve Europljane”, kojim se uspostavlja okvir za provedbu klimatske i energetske ciljeve Unije do 2030. u vezi sa smanjenjem emisije stakleničke plinove, povećanjem obnovljive energije, poboljšanjem energetske učinkovitosti i međupovezanošću elektroenergetskih sustava,
- zaključke koje je Vijeće usvojilo 21. studenoga 2018. o budućoj strategiji industrijske politike EU-a u kojima se ističe važnost uključivanja industrijske politike u sve politike EU-a, uključujući energetske politiku.

2. PRIMAJUĆI NA ZNANJE:

- komunikaciju Komisije od 16. veljače 2016. naslovljenu „Strategija EU-a za grijanje i hlađenje”,
- komunikaciju Komisije od 23. studenoga 2017. naslovljenu „Jačanje europskih energetske mreža”,
- izvješće Komisije naslovljeno „Cijene i troškovi energije u Europi” od 9. siječnja 2019.,
- izvješće Komisije naslovljeno „Četvrto izvješće o stanju energetske unije” od 9. travnja 2019.,
- Preporuku Komisije od 3. travnja 2019. o kibersigurnosti u energetske sektoru.

3. POTVRĐUJUĆI pet dimenzija energetske unije s naprednom klimatskom politikom, koje su usko povezane i međusobno se nadopunjuju: energetske sigurnost, solidarnost i povjerenje, potpuno integrirano europsko energetske tržište, energetske učinkovitost kojom se doprinosi ograničavanju potražnje, dekarbonizaciju gospodarstva i istraživanje, inovacije i konkurentnost, kao i potrebu za dosljednom strategijom i uravnoteženim pristupom pet dimenzija, te PREPOZNAJUĆI važnost uključivanja svih sektorskih politika u podupiranje energetske i klimatske ciljeva, sigurnosti opskrbe i osiguravanja pristupa energiji potrošaču.

4. ISTIČE da je važno da EU do 2020. podnese ambicioznu dugoročnu strategiju u cilju postizanja klimatske neutralnosti u skladu s Pariškim sporazumom, uzimajući pritom u obzir posebnosti država članica i konkurentnost europske industrije te PREPOZNAJE potrebu za jačanjem globalnih napora u borbi protiv klimatske promjene s obzirom na najnovije dostupne znanstvene spoznaje, osobito s obzirom na posebno izvješće IPCC-a o učincima globalnog zatopljenja za 1,5 °C u odnosu na predindustrijske razine.

5. ISTIČE potrebu za energetsom tranzicijom prema cjenovno pristupačnom, sigurnom, konkurentnom, zaštićenom i održivom energetsom sustavu te za ostvarivanjem energetske i klimatske ciljeve do 2030. i nakon toga, posebno razvojem međusobno povezanih, pouzdanih i troškovno učinkovitih energetske mreže te modernizacijom energetske sustava promicanjem inovativnih tehnologija, digitalizacije, kao i povezivanjem i integracijom sektora, istodobno POTVRĐUJUĆI da su energetska tržišta koja dobro funkcioniraju važna za troškovno učinkovitu energetske tranziciju, prepoznajući načelo tehnološke neutralnosti, kao i pravo države članice da izabere svoju kombinaciju izvora energije i tehnologije.
6. ISTIČE važnost ambicioznih integriranih nacionalnih energetske i klimatske planova te njihove učinkovite provedbe kao i regionalne koordinacije i suradnje među državama članicama u vezi s tim planovima, uzimajući pritom u obzir posebnosti i različite potencijale države članice koji se odražavaju u nacionalnim energetske i klimatske planovima te poštujući pravo država članica na odabir izvora energije među različitim izvorima energije i opće strukture svoje opskrbe energijom te PREPOZNAJE ulogu sustava upravljanja energetske unijom i razmjene najboljih praksi kako bi se zajamčilo i olakšalo postizanje energetske i klimatske ciljeve do 2030. i nakon toga.
7. ISTIČE da je važno da građani i poduzeća budu u središtu procesa energetske tranzicije kako bi se osiguralo da javnost podupre energetske i klimatske ciljeve EU-a do 2030. i nakon toga te da prihvati mjere, kao i da se pruži poštena i pravedna tranzicija u kojoj se uzimaju u obzir ugroženi kupci, energetske siromaštvo i regionalni socijalni i gospodarski učinci, primjerice na regije bogate ugljenom i regije naftnog škriljevca i treseta¹.
8. ISTIČE potrebu za cjenovno pristupačnom energijom potrošačima u kućanstvima i industriji, kako bi se osigurala njezina globalna konkurentnost.
9. ISTIČE potrebu za jednakim uvjetima za europske proizvođače električne energije kako bi se osigurala konkurentnost, uz istodobno poštovanje energetske i klimatske ciljeve Unije u odnosu na proizvođače iz trećih zemalja.

¹ Kao što se, primjerice, upućuje u okviru „Platforme za regije bogate ugljenom i regije s visokim razinama ugljika koje se nalaze u tranziciji”.

10. PREPOZNAJE potrebu za javnim i privatnim ulaganjima kako bi se olakšala energetska tranzicija u svim relevantnim sektorima i važnost osiguravanja odgovarajuće financijske potpore EU-a i nacionalne financijske potpore te stabilnog i predvidivog okvira za ulaganja, ISTIČUĆI u tom pogledu važnost cjelokupnog financijskog okvira EU-a, ulogu Europske investicijske banke u osiguravanju multiplikatora za održiva ulaganja i važnost pravila EU-a o državnoj potpori koja su u skladu s energetske i klimatskim ciljevima EU-a do 2030. i nakon toga te s relevantnim zakonodavstvom EU-a za provedbu tih ciljeva.

11. ISTIČE potrebu za provedbom načela „energetska učinkovitost na prvom mjestu” u skladu s Uredbom o upravljanju energetskom unijom i poboljšanjem energetske učinkovitosti, primjerice smanjenjem potrošnje energije u zgradama, u energetskoj infrastrukturi i u industrijskim uređajima, pritom NAGLAŠAVAJUĆI potrebu za uklanjanjem regulatornih i drugih tržišnih prepreka te za primjenom zajedničkih standarda.

12. POTVRĐUJE važnost uloge regionalne suradnje u osiguravanju energetske tranzicije i ostvarivanju ciljeva energetske unije, među ostalim putem već uspostavljenih foruma za suradnju u EU-u i s vanjskim dionicima.

I. U cilju promicanja razvoja pouzdanih i troškovno učinkovitih energetskih mreža, Vijeće:

13. ISTIČE važnost troškovno učinkovitih i djelotvornih lokalnih, regionalnih i nacionalnih energetskih mreža kao pokretača energetske tranzicije za funkcioniranje unutarnjeg tržišta i kako bi se zajamčila sigurnost opskrbe, s naglaskom na diversifikaciji energetskih izvora i pravaca te poboljšanju integracije tržišta.

14. ISTIČE da je važno da se energetske infrastrukturu pripravi za iskorištavanje prilika koje se pružaju u okviru procesa modernizacije i dekarbonizacije koji u tijeku te u okviru rastućih udjela obnovljive energije, kako bi prerasla u siguran, svrsi primjeren, moderan, učinkovit, pametan i otporan energetski sustav diljem EU-a.

15. UTVRĐUJE sljedeće prioritete energetske infrastrukture:

- a. poboljšati razvoj prekograničnih veza potrebnih za ostvarivanje cilja od 10 % elektroenergetske međupovezanosti do 2020. s namjerom ostvarivanja cilja od 15 % do 2030., u skladu s Uredbom o upravljanju, podupiranjem projekata koji su ključni za povezivanje, integraciju i sinkronizaciju sustava država članica u energetske mreže EU-a te rješavanjem pitanja uskih grla unutar država i nedostatka unutarnjih veza, u cilju postizanja potpuno učinkovitog i integriranijeg unutarnjeg energetskog tržišta i povećati fleksibilnost elektroenergetskog sektora promicanjem, među ostalim, skladištenja energije, širenja mreže, fleksibilne proizvodnje, tehnologije pretvaranja električne energije u drugo gorivo, povezivanja sektora te rješenja za upravljanje potražnjom kao što je pametno mjerenje;
- b. dodatno olakšati uvođenje obnovljivih izvora energije i njihovu integraciju u mreže na razini prijenosa i distribucije, uključujući integraciju s pomoću pučinskih mreža i čvorišta, posebno promicanjem integracije sektora i razvojem rješenja za skladištenje, imajući na umu potrebu za jačanjem prijenosnih mreža radi održavanja stabilnosti mreže i sigurnosti opskrbe;
- c. olakšati dodatnu elektrifikaciju gospodarstva, posebno u sektorima s visokim razinama emisija, kao što su prometni i industrijski sektor;
- d. iskorištavati znatan potencijal upotrebe obnovljive topline, otpadne topline i visoko učinkovite kogeneracije u sektoru grijanja i hlađenja, uključujući centralizirano grijanje i hlađenje;
- e. promicati razvoj infrastrukture za e-mobilnost, obnovljiva i druga alternativna goriva, kao što su vodik, bioplin i sintetička goriva, u skladu s Direktivom 2014/94 o infrastrukturi za alternativna goriva, poput infrastrukture za punjenje električnih vozila na javnim i privatnim mjestima, diljem EU-a;
- f. analizirati ulogu postojeće infrastrukture kako bi se osigurala troškovno učinkovita energetska tranzicija i izbjegli učinci ovisnosti i neupotrebljiva imovina te optimizirati upotrebu postojeće infrastrukture i dostupnih međupovezanosti, iskorištavanjem u najvećoj mogućoj mjeri tržišne integracije, povezivanja sektora i regionalne suradnje;
- g. osigurati zaštitu ključne energetske infrastrukture i njezine kibersigurnosti.

II. U cilju promicanja razvoja i primjene inovativnih tehnologija, Vijeće:

16. PODSJEĆA na važnost stvaranja jednakih uvjeta za dostupne tehnologije s niskim emisijama ugljika i one u nastajanju te rješenja utemeljena na tržištu, pritom ISTIČUĆI da tehnologije koje će se primijeniti moraju biti pouzdane, sigurne, održive i prihvatljive za okoliš.

17. PREPOZNAJE važnost istraživanja i demonstracijskih aktivnosti kao i uvjeta kojima se omogućuje da se inovativne nove tehnologije koje doprinose energetske i klimatskim ciljevima Unije razvijaju i usavršavaju pod tržišnim uvjetima, ISTIČE potrebu za znatnim povećanjem ulaganja u istraživanje, razvoj i inovacije kako bi se olakšalo tehnološko vodstvo europskih poduzeća u pogledu etabliranih tehnologija i tehnologija u nastajanju, uz istodobno promicanje poslovnih modela i društvenih inovacija u cilju osiguravanja primjene i prihvaćanja tehnoloških rješenja te u tom kontekstu POTIČE razvoj tehnologija kojima se olakšava strukturna promjena načina na koji se društvo i poduzeća odnose prema energiji poticanjem promjena ponašanja građana i poduzeća koje će pomoći u podupiranju energetske tranzicije.

18. ISTIČE da će digitalizacija, uključujući razvoj pametnih mreža i upravljanje podacima te njihovu zaštitu, imati ključnu ulogu za buduće energetske sustave, čime će se omogućiti veća fleksibilnost i podupiranje načela „energetska učinkovitost na prvom mjestu” i sigurnosti opskrbe, istodobno PREPOZNAJUĆI da će se kibersigurnost i zaštita osobnih podataka morati osigurati u cijelom energetske sektoru.

19. PONAVLJA da su sustavi za skladištenje, njihova konvencionalna i nova rješenja, ključni za tranziciju, s obzirom na to da se njima doprinosi dekarbonizaciji.

20. POTIČE poboljšanje fondova EU-a i pristup njima, posebno za aktivne potrošače i energetske zajednice, kao i za industriju prilikom inovacija i prilagodbi na energetske tranzicijske potrebe, uz istodobno osiguravanje jednakih uvjeta za sve sudionike na tržištu.

21. ISTIČE važnost rješenja utemeljenih na tržištu u kombinaciji s troškovno učinkovitom financijskom potporom za brzu primjenu energije iz obnovljivih izvora, među ostalim s pomoću novog mehanizma Unije za financiranje obnovljive energije u okviru višegodišnjeg financijskog okvira, energetske učinkovitosti i drugih tehnologija s niskim emisijama čiji je cilj iskorištavanje potencijala obnovljivih izvora energije i energetske učinkovitosti, osobito u sektoru zgradarstva, te iskorištavanje sinergija s drugim programima financiranja EU-a, kao što su Obzor Europa, Instrument za povezivanje Europe, program InvestEU i strukturni fondovi, kako bi se osiguralo troškovno učinkovito financiranje energetske tranzicije te u tom kontekstu POTIČE upotrebu financijskih instrumenata za smanjenje rizika u sektorima obnovljive energije i energetske učinkovitosti.

22. PREPOZNAJUĆI ambiciju Unije u pogledu obnovljive energije i energetske učinkovitosti, PRIMA NA ZNANJE da za države članice koje odaberu tu tehnologiju rješenja utemeljena na tehnologijama hvatanja i skladištenja ugljika (CCS) i tehnologijama hvatanja i uporabe ugljika (CCU) mogu imati ulogu u dekarbonizaciji, posebno za smanjenje emisija iz proizvodnih procesa u industriji.

23. PREPOZNAJE potrebu procjene i uzimanja u obzir troškova i koristi od primjene novih tehnologija u pogledu gospodarske i socijalne dimenzije, s ciljem održavanja i poboljšanja industrijske konkurentnosti EU-a na globalnoj razini kako bi se potaknuli rast i zapošljavanje, uz izbjegavanje mjera koje bi bile štetne za njega te ISTIČE mogućnosti koje nudi istinski europski pristup industrijskim politikama u cilju stvaranja odgovarajućih i poticajnih uvjeta kako bi EU mogao preuzeti vodeću ulogu u pogledu energetske tranzicije.

III. U cilju promicanja povezivanja i integracije sektora, Vijeće:

24. ISTIČE važnost integracije i povezivanja sektora, kao što su sektori električne energije, plina, grijanja i hlađenja te prometne infrastrukture, koje podupire digitalizacija i koji su ključni za doprinošenje dekarbonizaciji energetskeg sustava na troškovno učinkovit način, uzimajući u obzir da su sudjelovanje građana i njihova vlastita potrošnja, primjerice u okviru pametnih gradova i energetskih zajednica, važni za povezivanje sektora.

25. PODSJEĆA na važnost osiguravanja jednakih uvjeta u svim sektorima kako bi se primijenila troškovno učinkovitija i pouzdanija rješenja za dekarbonizaciju te u tom pogledu ISTIČE potrebu analiziranja mogućih regulatornih i drugih neopravdanih tržišnih prepreka i nedostataka te istraživanja zajedničkih standarda kako bi se olakšalo prihvaćanje na tržištu i razvoj tehnologija za integraciju i povezivanje sektora.

26. ISTIČE potrebu za boljim iskorištavanjem sinergija među različitim dijelovima energetskeg sustava, proizvodnje, prometa, trgovine, transformacije, distribucije i potrošnje, osnaživanjem potrošača, među ostalim u prometnom i industrijskom sektoru, kako bi postali aktivni sudionici u energetskeg sustavu, čime bi se doprinijelo dekarbonizaciji i fleksibilnosti sustava.

27. ISTIČE potencijal bioplina i biometana te razvoj i primjenu sigurnih i održivih tehnologija s niskim emisijama ugljika kojima se doprinosi dekarbonizaciji. Proizvodnja vodika, posebno iz obnovljivih izvora, ima potencijal koji treba potrebno dodatno ocijeniti i istražiti, s ciljem najbolje moguće upotrebe postojeće plinske infrastrukture EU-a u dekarboniziranom energetskeg sustavu.

S obzirom na sljedeće zakonodavno razdoblje Vijeće:

28. POZIVA Europsku komisiju da pri predavljanju prijedloga u bilo kojem području politika, a posebno prilikom predavljanja prijedloga za dodatni razvoj pouzdanih i troškovno učinkovitih energetskeg mreža i dodatnu modernizaciju energetskeg sustava, uzme u obzir navedena načela, te da nastavi s modernizacijom energetskeg sustava promicanjem inovativnih tehnologija, digitalizacije te povezivanja i integracije sektora, te da se istodobno nastoji postići klimatska neutralnost u skladu s Pariškim sporazumom.

29. POZIVA Europsku komisiju da provede analizu tehnologija za povezivanje i integraciju sektora, uključujući proizvodnju vodika, posebno u pogledu regulatornih i tržišnih prepreka, te da na temelju te analize istraži moguće inicijative za učinkovitu integraciju i primjenu takvih tehnologija i nositelja energije.

30. POZIVA Europsku komisiju da uzme u obzir napore potrebne za ostvarivanje energetskeg i klimatskeg ciljeva EU-a do 2030. u kontekstu svake buduće revizije pravila EU-a o državnim potporama.